

СТАНОВИЩЕ

от д-р Атанаска Славчева Тошева – доцент в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по област на висше образование 2. *Хуманитарни науки*; професионално направление 2.1. *Филология (Славянски езици - Съвременен руски език)*

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник (бр. 98 от 19.11.2024 г.) и на интернет страницата на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) за нуждите на катедра **Руска филология** към Филологическия факултет (ФФ), участва единствено гл. ас. д-р **Енчо Тилев Тилев**. Определена съм със заповед № РД 22-434 от 18.02.2025 г. на Ректора на ПУ за член на научното жури в обсъжданата процедура. В съответствие с изискванията на националната и институционалната нормативна уредба (Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилника за развитието на академични състав на ПУ „Паисий Хилендарски“) кандидатът гл. ас. д-р Енчо Тилев е представил комплект от материали и документи (13 на брой) на електронен носител, включително и задължителната справка за съответствие с минималните национални изисквания за заемане на длъжността „доцент“ (общо 450 точки).

За участие в конкурса д-р Енчо Тилев е приложил общо 13 научни труда, от които: 2 монографии (хабилитационен труд и монография на основата на докторската дисертация) и 11 статии, отпечатани в престижни реферирани издания и научни сборници, от които 3 в научни издания, индексирани в световноизвестните бази данни с научна информация Web of Science и Scopus. По обем и проблематика научните материали отговарят на профила на конкурса, създадени са след защита на дисертацията и не повтарят публикации от предишната процедура и постигнати преди това резултати.

Д-р Тилев е висококвалифициран специалист по **Морфология на съвременния руски език** – дисциплина, която всеотдайно преподава повече от 12 години в бакалавърски и магистърски програми при ФФ. Изследователският интерес към руския език и съпоставителното езикознание се заражда още през студентските му години (Енчо Тилев получава бакалавърска степен по *Руски език и немски език* в ПУ през 2011 г., а през следващата 2012 г. и степен магистър в програмата *Актуална българистика* към ФФ на ПУ), преминава през успешно защитена докторска дисертация на тема **„Категориални и некатегориални значения в руската морфология (в съпоставка с български)“** през 2017 г. също в ПУ и продължава до настоящия момент в задълбочена и отговорна научна и преподавателска дейност. Освен по **Морфология на съвременния руски език** д-р Тилев чете лекции и води семинарни занятия на бакалаври и магистри

по Актуални тенденции в морфологията на съвременния руски език, Контрастивна лингвистика, Функционално-комуникативна граматика на руския език, Граматика на руския разговорен език.

Основният хабилитационен труд на кандидата д-р Енчо Тилев „**Повърхнинният падеж в руския език: валентности и потенции**“ (Пловдив: Макрос, 2025, 288 с. ISBN: 978-954-561-639-6) е стойностна научна разработка, в която се изследва в диахронен и синхронен план една от най-абстрактните граматични категории – падежът в руското и българското езикознание. Напълно съм съгласна, че предложената монография притежава всички приносни моменти, които авторът е формулирал в анотацията, подготвена според изискванията на процедурата. Тук кратко ще се опитам да открия най-стойностните по мое мнение.

В първа част на труда цялостното хронологично описание на концепциите за падежа, обхващащо респектиращ обем граматични трудове, дава възможност на автора да проследи еволюцията на възгледите за падежа и развитието на идеите за същността на категорията от древността до наши дни. Д-р Тилев успява да обхване огромен текстов корпус от граматични трудове – някои слабо познати в българската лингвистика, които организира и систематизира задълбочено, логично и прецизно. Умело са открити приликите и разликите в схващанията за категорията сред руските и българските граматисти, като авторът е обърнал съществено внимание на дискуссионните възгледи за същността на падежа в българското езикознание през 60-те години на 20. век, а и на най-новите трудове от последните десетилетия, като по този начин създава пълна картина за схващанията по проблема на българските лингвисти. С монографията си Енчо Тилев допълва и обогатява значимите трудове по граматична историография на Хр. Първев, Ив. Куцаров и Б. Вълчев. Тук е мястото да изразя своите адмирации към стила на изложение на работата – точна и прецизна терминология, коректно цитиране, богат и красив български език. Сложният научен текст се чете леко и с удоволствие. Бих си позволила да използвам термина на Александър Лурия „романтична наука“ за научния труд на Енчо Тилев – чрез анализа на граматиките и концепциите за падежа той успява да ни представи живите образи на езиковедите от миналото и нагледно да демонстрира разволя на лингвистиката през вековете.

Втората част е посветена на синхронното описание на падежите в съвременния руски език, но за да открие динамиката в изследваната категория, д-р Тилев прави диахронна съпоставка с падежната система в старобългарски и староруски. Анализът на направените съпоставки е подробен, точен, с усета към детайла на добрия езиковед. Авторът показва отлични познания в много области на езикознанието, но и на историята на българския и руския език. Като приносни отчитам откритите от автора актуални тенденции при някои падежни конструкции в руския език при съпоставката на данни от няколко езикови корпуса, което му дава основание с голяма доза увереност да прогнозира бъдещото им развитие.

Повечето от представените публикации на кандидата са свързани с темата на хабилитационния труд и показват етапи от неговото концептуално и съдържателно

изграждане (Ш. 6 – 11 в структурата на анотацията). В останалите статии (Ш. 1 – 5) и във втория монографичен труд, базиран върху докторската дисертация, „**Морфологична (не)категориалност**“ личи трайният интерес и задълбочените научни търсения на гл. ас. д-р Енчо Тилев в областта на морфологичните категории в общотеоретичен, функционално-семантичен и съпоставителен план.

Убедена съм, че при заемането на академичната длъжност „доцент“ от особено значение са и преподавателските и административните качества на кандидатите. В тази връзка ще подчертая, че учебната и административната дейност на гл. ас. д-р Енчо Тилев като член на академичния състав на ПУ „Паисий Хилендарски“ заслужават отлична оценка не по-малко от научната му продукция. Подкрепям мнението си не само с богатата справка, приложена в документацията, но и с личните си впечатления. Познавам Енчо Тилев още от студентските му години като негов преподавател и съм свидетел на израстването му в сериозен изследовател и отличен професионалист, отдаден на науката и преподавателската дейност. Той е прекрасен колега и етичен човек с висока интелигентност. Активно участва в административния живот на катедрата и факултета – в процедурите по акредитация, в различни комисии, в администриране на сайта на катедрата и др. Висока оценка заслужава и активната му дейност като член на Управителния съвет на Дружеството на русистите в България при организиране и провеждане на събития и проекти за утвърждаване на професионалната общност и руския език.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Енчо Тилев Тилев, отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане му и съответния правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Кандидатът е представил достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“, като само една от приложените книги е в пряка връзка с темата на дисертацията. Приложените разработки са оригинални научни изследвания с доказан принос в областта на руския и българския език, някои от които са получили национално и международно признание и са публикувани в списания и сборници, издадени от авторитетни издателства. Теоретичните разработки имат и практическа приложимост и някои от тях са ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателска квалификация на гл. ас. д-р Енчо Тилев е **несъмнена**. Постигнатите от кандидата резултати в учебната и научноизследователската дейност **напълно** съответстват на специфичните изисквания на ФФ, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащите се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна оценка** и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Филологическия факултет за избор на **гл. ас. д-р Енчо Тилев Тилев** на академичната

длъжност „доцент“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ по област на висше образование 2. *Хуманитарни науки*; професионално направление 2.1. *Филология (Славянски езици – Съвременен руски език)*.

12.03.2025 г.

Пловдив

Изготвил становището:

(доц. д-р Атанаска Тошева)